

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

Egy evre . . . 10 K. — f.
 Hat óra . . . 5 K. — f.
 Harom óra . . . 2 K. 50 f.
 Egyes számok ára 20 fillér

BARS

HIRDETESEK

□ centiméterenként . . . 4 fillér
 Nyilttéri közlemények garmond
 soronként 30 fillér.
 Gyakori hirdető és a velünk
 összeköttetésben levő hird. írók
 arányában részeselek.

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

A kéziratok a szerkesztőséghez küldendők.

Kéziratok vissza nem adatnak.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KERSEK JÁNOS.

Megjelen vasárnap reggel.

SZERKESZTÉSÉRT A FŐSZERKESZTŐ FELELŐS.

FŐMUNKATÁRS: JAROSS FERENC.

A hirdetőket, előfizetőket s a reklamációt a
 kiadóhivatalba kérjük utasítani.

A LAP KIADÓJA: NYITRAI és TÁRSA r. t.

Csak tíz fillért.

Jól tudjuk, hogy a háboru súlyos áldozatokat kíván a haza gyermekeitől. Az áldozatkészséget nemcsak a harmezőn kívánja tőlünk a haza jövődjé, de az itthonmaradottaktól is fokozottabb mértékben elvárja, hogy most, mikor arra legnagyobb szükség van, minél nagyobb segítséggel járuljanak a háboru diadalmas befejezéséhez.

Száz és százféle módon lehet előmozdítani a szent ügy céljait. Aki fegyverrel kezében áll a csatásokon, az bizonyára legtöbbet, egészségét, vérért, gyakran életét áldozza a hazáért. De idehaza is lehet áldozni átérzett kötelességből a szent ügy céljaira. Sőt nekünk legfőbb kötelességünk, hogy ne csak békés, nyugodt szemléli legyünk a körülöttünk zajló világtörténeti eseményeknek, de valahányszor alkalom kínálkozik, áldozatkészségünkkel álljunk sorompóba mi is.

Mi, akik értékelni tudjuk a jólét, az egészség és az emberi élet becstét, vajjon eleget teszünk-e polgári kötelességünknek azzal, ha dicsőséges katonáink hőstetteiről olvasva, magasztaló szavakban ódákat zengünk azok orszolán bátorságáról? Nem tódul-e lelkünk elé önkéntelenül is az a kérdés, hogy azok, kik e szent földért és mindnyájunk javáért életüket és vérüket ontják, kik sokszor halálukkal pecsételik meg a polgári kötelesség igaz átérzését, a lelkes szavaknál, a virágos ódáknál többet érdemelnek? Nem védjük-e fel lelkünkben az a másik kérdés, vajjon akik itthon maradtunk, megteesszük-e hát ezt a többet, teljesítjük-e irántuk tartozó kötelességeinket azzal a szent odaadással, mint aminő lelkesen, mint aminő félelem nélkül azok dobják oda életüket értünk a vértől párolgó csaták mezején?

Nem azért hozzuk fel ezeket, mintha Léva városnak és közönségének akarnánk szemrehányást tenni, hogy nem vette volna ki részét az országos áldozatkészségből, sőt; és mi vagyunk hivatásos tanui annak, hogy Léva városa mindig első helyen állott az adakozásban, mikor azt a haza java kívánta. Ezuttal azonban egy más fellegű áldozatkészségre ónajtottuk felhívni közönségünket. Léva város hőlgyei a napokban egy-egy cserkészfi-
 uval bejárták a város házait, hogy hetenként 10 fillért adakozzanak egy állandó segélyalpra, amelyből felgyógyuló sebesültjeinket, kik haza igyekeznek messze földön élő családjukhoz, meleg ruhával, élelemmel és utiköltséggel ellássák, üdülő sebesült-

jeinket dúsabb táplálkozásban részesíték, nekik időnként örömet szerezzenek.

Hetenként 10 fillért kérnek tőlünk, míg a háboru tart. Van-e valaki, aki ily csekély összeget áldozni nem tudna olyan célra, melynél szebbet, melynél nemesebbet nem ismerünk? Szeretettel ajánljuk s hazafias lelkesedéssel protogáljuk ezt a most megindult nemes-szívű segélyakciót, mely cseppenként gyűjti össze az áldozatkészség hatalmas tömegét, mint a méhek a mézet a köpében. Tudjuk, hogy sokfelé, sok oldalról vagyunk igénybe véve, azonban ez az önmegadóztatás bizonyára minden eddig tanusított áldozatkészségünk között a legszebb és legmaradandóbb emlékü lesz annak dacára, hogy a legkevesebb megerőltetéssel jár s elviselhetetlen terhet senkire sem ró.

Hetenként 10 fillére még a leg-szegényebbnek is akad. És ha a város házainak számát nézzük, akkor ez hetenként legalább száz-százhusz koronát, havonként 500 koronát jelent, amellyel már megindulhat a segélyakció.

Hetenként 10 fillért hány-szor ki-dobunk haszontalanul. Próbáljuk csak meg hetenként 10 fillért megtakarítani, nem is olyan nehéz; éppen ezért ne várjunk tel-felhangzó kérelmekre, hanem magunk kezdeményezzük mindazt, amit szent ügyünk szolgálatában jónak látunk és önteláldozással, igaz ügybuzgósággal, törhetetlen akaraterővel, a csatamezőn küzdő hőslélkű katonáinkhoz méltóan hajtsuk végre mindazt, amire imigyen vállalkozunk. Ne mérleljük az esetleges áldozatok nagyságát, mert a hazáért elég nagy áldozatot nem hozhatunk. Ne hánytorgassuk, hogy adtunk már, hanem adjunk újból és újból, mert a mi adakozásunk és áldozatunk csak nyomoruságos kic-sinységek azokéhoz képest, kik vérüket és életüket ontják és áldozzák értünk.

Hölgyeink megkezdték a heti 10 fillér önkéntes adóra való toborzást. S tudva azt, hogy mily nemes lelkesedéssel és fáradhatatlan buzgósággal végzik a nemzeti küzdelemnek ezt a bizonyára nem is a legkellemesebb részét, az adománygyűjtéseket, meg vagyunk róla győződve, hogy rövid idő alatt a legnagyobb sikerről adhatunk számot.

A heti 10 fillér fogja minden cikknél ékeesebb szavakkal igazolni, hogy kis dolgokkal is lehet nagyszertű eredményt elérni, ha azokat a hazaszere-tet forrasztja egybe.

A F. M. K. E. évkönyve.

A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület e napokban küldötte szét az 1913—14. évről szóló jelentését, amelyeket nagy gondnal állított össze Clair Vilmos, az egyesület főtitkára. Az érdekes évkönyvet és annak különösen Baravármegyére vonatkozó részeit a következőkben ismertetjük.

Fenntartott az egyesület 28 kiadódóvótát; létesített ipari és gazdasági szakiskolákat és felterjesztéssel fordult a kormányhoz a felvidéki háziipar felkarolása érdekében; tartatott ismeretterjesztő előadásokat; létesített könyvtárakat, aminek folytán a kezelése alatt levő könyvtárak száma 229, segélyezett 12 szegénysorsu iskolát, 15 községben magyar beszélgétsi tanfolyamokat rendezett; megindította a mozgalmat, hogy az egyesület közönségünk, illetve városok és járásek szerint szervezkedjék. 167 községben osztott ki tónyelvű, hazafias olvasmányokat; a zenei műveltség fejlesztése céljából belépet az egyesület a „Felvidéki Zeneaszövetség”-be; szervezett öt új ifjúsági egyesületet, két működvelő társaságot és három daloskört; magyar iparosoknál 22 felvidéki születésű tanoncot helyezett el; a magyar nyelvnek és szel-lemnek terjesztése terén 6000 korona tanítói jutalomdíjat osztott ki; a felvidéki elemi iskolák részére 500 példányban fizetett elő az „En Ujságom” című folyóiratra; olvasó-és gazdakörök részére pedig 162 példányban rendelte meg a „Vasárnapi Könyv” című folyóiratot.

Összes jövedelmének 60%-át fordította közművelődési celokra, 28%-át tőkésítésre és csak 11¹/₂%-át igazgatási költségekre.

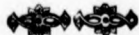
Az egyesület tagjainak száma 742 alapító, 341 örökös, 5987 rendes és pártoló, összesen: 7070.

A jelentés szerint Baravármegyében a következő helyeken üznek háziipart: kosár-tonással foglalkoznak: Ujbars, Marosfalva, Apáthegyásja, Garammindszent, Felsőapáti, Malonya, Kiskoszmály, Kisfalud, Hecse, Alsó- és Felsőszecse, Nagyod, Kis- és Nagykálna, Garamlök, Csata, Oroszka, Garamszentgyörgy, Zsemleér és Ujbánya lakosai.

Körmöczbánya, Jánoshegy, Jánosrét és Vihnye lakosainak egy tetemes része csipke-
 veréssel keresi kenyerét.

A firtaragút különösen Kunosvágásán, Ujbányán, Léván, Kistapolcsányban és Garamszentke-eszten kultiválják.

Vászonszövésessel foglalkoznak: Zseliz, Berekalja, Garamkeszi, Garamujfalu, Garamapáti, Garamsolyos, Nagymala, Nyir, Ágó, Nagysalló, Vámosladány, Óvár, Felsővár, Tőre, Garamvezekény, Garamdamásd, Lekér, Alsó- és Felsőszecse, Nagyod, Kis- és Nagykálna, Garamlök, Csata, Oroszka, Garamszentgyörgy, Hizér, Kis- és Nagyülés,

Ebedecs, Fenyőkosztolány, Zsitvakenéz, Zsemleér községek és a garamszentkeresztii járás több községe.

Nemcsak az egész egyesület, hanem a Léva városi és járási választmány is buzgó és igen eredményes munkásságot fejtett ki. Az egyesület ezen választmányának székhelye: Léva. Elnöke: *Báthy László* prépost, tiszteletbeli elnöke: *Báthy Gyula* garamujfalusi esperes, ügyvezető alelnöke. *Oródy Endre* járási főszolgabíró, alelnöke: *Medveczky Sándor* gyógyszerész, jegyzője: *Kottek Ferenc* vármegyei tisztviselő, pénztárosa: *Szilassy Dzsóz* takarékpénztári főkönyvelő, számvizsgálók: *Kmoskó Béla* dr. ügyvéd, *Mocsy Ába* dr. helyettes polgármester és *Weisz Lipót* dr. ügyvéd.

A választmánynak 1 alapító, 2 örökös, 154 rendes és 2 pártoló tagja van. Ugy mint az előző években, az 1913. évben is sokat tett a magyar kultúra érdekében. A körletéhez tartozó 11 tót község népének hazafias magyar szellemben való nevelése képezte legszebb feladatát. A magyarosítás előmozdítása céljából minden erkölcsi és anyagi erejét az iskolák felé irányította s az eredmény, amint erről a választmány által kiküldött iskolalátogató bizottság beszámolt, — igen öröndetes, mert az iskolásgyermekek a magyar nyelvben igen jó előmenetelt tanúsítottak; a kiváló siker a tanítók páratlan buzgalmat dicseéri. Nagyon öröndetes azon körülmény, hogy a gyermekek, sőt az iskolából kikerült felnőtt ifjúság is egymás között szívesen társalog magyarul.

Garamujfalu és Garamkelecsény községekben a választmány színpadokat állíttatott fel, amelyeken 2—2 alkalommal — az iskolás gyermekek s a községi lakosság — ugyszólván — összeségének jelenlétében — szép eredménnyel adtak elő magyarnyelvű színdarabokat.

A választmány a *Báthy-féle* kis imakönyvekből 500 darabot osztott ki az iskolások között. A felnőtt ifjúság családi tót imakönyveit 120 esetben cserélte ki magyarnyelvű nagy imakönyvekkel.

A múlt tanévben a körletéhez tartozó tót községek érdemes tanítóinak jutalmazására 890 koronát fordított a választmány, amely az 1914—15. tanévre iskolalátogatóknak *Báthy László*, *Oródy Endre*, *Medveczky Sándor*, *Bándy Endre* és *Jaross Ferenc* egyesületi tagokat választotta meg.

Végül megemlítjük még, hogy a választmány 1913. évi számadásait 4724 K. 45 f. bevétel, — 1448 K. 46 f. kiadás mellett 3278 K. 99 fillér maradvánnyal zárta le. Az 1915. évre szóló költségvetését pedig 4378 K. 99 f. bevétel, — 1330 korona kiadás és 2048 K. 99 fillér maradványban állapította meg.

Hazafias örömmel lapoztuk át az évkönyvet, amelynek adatai azt bizonyítják, hogy az egyesület központja, a törvényhatósági, városi és járási választmányok egyesült erővel, kitartóan s lelkesen szolgálják a nemzeti célt: a magyarosítás ügyét s ezért ez az egyesület méltó arra, hogy kivált a fevidéki magyarság teljes odaadással rászécsítse erkölcsi és anyagi támogatásában.

Az egyesület pártolása érdekében emeljük fel szavunkat, amikor azt mondjuk, amit *Tóth Vilmos*, a főrendiház elnöke mondott, hogy: „A F. M. K. E. tagjává lenni minden magyar emberre nézve nemcsak tisztesség, hanem kötelesség is.”

Ugyanakkor . . .

A napfényel ément a harci zaj is;
Széttérít szirmút a homály-virág.
Vérharmat, bucsusók és a lágy fűvön,
A pázsit selymén hős, magyar dalúik

Üveges a szemük, merev az arcuk . . .
Némelyiknek még ver a szíve halkán . . .
Ezek szeme előtt gyászjítól lebeg
S lelkükben pompán cseng sok, lázas dallam.

Fiatl katona lázas képet lát;
Édesanyját látja: a ruhája gyász . . .
Erőlködik s tástént föl akar kelni,
De leszorítja a tagjait a lész.

Üzenetet akar küldeni haza,
Bucsuüzenetet, vidító-lágyat;
De merev a keze, görcsös az ujja,
Jéghideg az arca s teste oly fáradt . . .

. . . Közös sír mélyére hantolják el őt,
Köröbül keresztet tesznek a sírra . . .
Könny ragyog a halott övegsemében.
Tón az utolsó, bus levelet sirta.

Ugyanakkor fehér, kicsiny kunyhóban
Szegény özvegy asszony rózsás lapot kap.
Hosszú hónap előtt írta a fia:
— „Életek és a muszkák mindinkább fogynak! . . .”

Szegény özvegy asszony örömkönnnyel sír,
Átmegy a szomszédiba és újságot jár.
— „Milyen hős a fiam, most is irt nekem:
Éi, vitéz és hogy’ fél tőle a muszka! . . .”
Xolpaszky Jenő.

Csitri táborig lapokat ír.

1

Most már szabad: írok magának
Huszonhatos szegény bakának.
Mióta áll a háboru,
Mindálunk minden szomorú.
A Gizivel se nevetünk,
Csak csendesen beszélgetünk
S sajnáljuk mindnyájan magát.
Huszonhatos szegény bakát

2.

Halljuk vitéz, a harcba’ bátor,
Magát dicseéri mind a tábor;
Hogy vakmerő a front előtt,
S hogy már vagy száz muszkát lelőtt;
És itthon olyan gyáva volt,
Soha egy csókot sem rabolt.
Hiába van két csulaga
Huszonhatos szegény baka.

3.

Most nagy újságot írhatok,
Most én is ápoló vagyok.
Esténként — mily bolon! dolog,
Mindig csak arra gondolok,
Ha most maga megszécsülne,
Aztán ide, hozzánk kerülné,
Jaj, hogy ápolnám én magát,
Huszonhatos vitéz bakát.

4.

Messze lehet most, mert a posta
A levelet két hétre hozta;
De a bélyegzőn nem lelem,
Hogy hova küldjem levelem?
Tábori posta, 107-es . . .
Hát ez ugyan csak érdekes!
És mégis megletti magát,
Huszonhatos szegény bakát.

5.

A kettő-három nyomorultak,
Mostan halálra udvarolnak;
Muskális ablakom alatt
Egyik a más után szalad;
De engemet hiába vár,
Mert lelkem más világba’ jár:
Hol s merre harcol most maga,
Huszonhatos szegény baka?

6.

Irjon gyakorta, hogyha ráér.
Imádkozom én is magáé’

Szerb, angol, belga, muszka lány
Imádkozik most mind talán
De ha a jó Isten megint
Mihozzánk erre betekint
Kell, hogy megáldja most magát,
Huszonhatos vitéz bakát.

Xersék János

A hideg tél ellen harcos katonáinknak
meleg prémre van szükségük. Akinek van,
még mindig küldheti e címre: Hadsegélyző
Hivatal, Budapest Váci-ut 38. sz. A posta
ingylen szállítja.

A harctérről.

Két barsai vérünk harctéri levelezőlapját
kölömlő, annak bizonyosságul, hogy nem kell
mindjárt kétségbeesünk, ha valami kishittü
hiszterikus rémhírekkel kürtöli teli a
várost.

A honvéd levele:

„Egy hó és bét hadakozás után nagyon
alázatosan jelentem, hogy még élni merész-
kedem. Jelenleg elég jól vagyok, amennyiben
drága időnk egy gyönyörű ozondás erdő
szélén, pompás fedezékben elhelyezett
hordozható kályhák melege mellett — telik
szép csöndesen. Ellátásunk kiváló és örü-
lünk, hogy hazulról hozott elsőrangú gyom-
raink ki bírják emészteni azon nagy
masszákat, amelyeket derék és unikum
számba menő gazdasági tisztünk elibé-
k táal. Bármint mondom, igen jól vagyok —
téged, kedves M. bátyám többek között
egyért mégis nagyon irigyellek: t. i. hogy
te este 1/49-kor kivitetheted a topányodat,
maig én — sajna! — már harmadik hete,
hogy le nem húshattam botosaimat. Még
eser szerencse, hogy oly ozondús levegőben
élünk! Az oroszok is jól vannak; ide
hallik sokszor estéli vig danájuk. B. kezeit
sokszor csókolatom . . . . a viszontlátás
reményében ölel szerető öcséd . . . 1914.
dec. 2.”

A tüzér levele:

„Soraidat ide kaptam, már a harmadik
harcterünkre, igen nagy örömmre (nem
annyira a harcterének, mint inkább a lapé-
nak). Ugye annyi minden riasztó hír hallik,
hogy az ember már igazán nem hishet azok-
nak. Pedig tény az, hogy most igen jól
állunk s itt óriási rendet teremtettünk. Ha
igy megy tovább, úgy bizonyára még az
orosz is elfogy, pedig van belőle elég.
Tehát azért nyugaton nyugodtan lehetnek,
otthon aligha lesz baj. A karácsonyt azon-
ban mégis csak itt töltjük majd; fenyőfa
van itt erdőszámsra s talán lesz mit rákasz-
tani is. Itt a cár egy vadászlaka mellett
tanyásunk s pusztítjuk asép erdőit. Hogy
jó fedezék késsül belőle, az bizonyos. Bizony
alig hihető el, amit a sebesültek beszólnék
a háborúról, azon meg, ahogyan az újságok
írják le a háborút, nekünk itt határozottan
nevetünk kell. Hideg, az van. Aludtunk
már 18° hidegben is, de est is el lehet
bírni, jobban, mint az esőt. Minden jókat
kívánva mindnyájatokat üdvözlől . . . .
1914. nov. 30.”

Amíg katonáink így irnak, amíg őket
el nem hagyja a jó humor, addig bízunk
bennük, mert ők a mi igasságos ügyünk
legjobb védői Istenünk után. (C)

Pest ünnepe!*)

Budapest, 1914. december 2.

Tényre volt szükség, nagy mozzanatra, hogy a nemzet egy része feleszméljen delejes álmából, mely szent háborunknak csak hátrányos képeit mutatta s rémképeket rajzolt a pesszimista szeméi elé; tényre volt szükség, nagy mozzanatra, hogy a nemzet némely fiának gondterhes homlokáról eltűnjön a kétség s a bús arcú örömteli mosolyba simuljanak, a lelkekbe pedig belopódzon a dicsőség repeső érzése. Győzelem kellett, nagyszerű diadal, hogy a nemzet még egyszer megtanuljon rendíthetetlen hinni önmagában, megtanuljon bizni önjerejében, sújtó vaskesében.

És a győzelem elérkezett.

... Amikor ezen sorokat írom, Budapest összes harangjai fenséges, égi szimfóniában olvadnak össze, kongó ércszóval hirdetve a nagy idők legendás napjának dicsőségét, imára hívja a nemzetet, szívből fakadó hálaimeire a magyarok Istenéhez, hogy küzdő testvéreink homlokát bearányozta a dicsőség glóriája. Kipirult arccal, leveit kalappal ezrek imádkozták a legszebb magyar imádságot:

— Isten áldd meg a magyart.

Emberáradat hirdeti és ünnepli a nagyszerű győzelmet. Két szó, mely forrongásba hozza az egész várost.

— Belgrád elesett!

*

Délben kezd terjedni a hír. Bizonytalanul hangzik, de lelkesít még akkor is, ha csak hipotézis. Lásba ejti az embereket, kik a kiadóhivatal felé igyekeznek.

A kiadók előtt óriási néptömeg allandóan áll.

Három óra után megjön a hiteles sürgöny. És akkor forrongás tör ki, frenetikus „éjjen“ reszketteti meg a levegőt. Leikesedés, öröm, leirhatatlan boldogság ül az arcokra.

— Konduljanak meg a harangok! ... hallatszák meghatott mámoros hangon mindenfelé.

És rövid idő múlva megkondul a Bazilika legöregebb harangja, méltóságos, csodás szavára megszólal egész Pest és talán az egész nemzet — ércben! nincs meghatottabb, nincs semmi, mint a harangok ünnepe, a fenséges szó, az áhitat, mely mi líók háláját, örömet tolmácsolja.

Pest imádkozik — és lehet, hogy ugyan e percben Belgrádban is elhangzott a vezényszó a magyar katonákhoz.

— Imához!

... Vannak, akik nem értik az örömet. Százan is késszögeesen magyarznak:

— Temetés van, kérem — Belgrádot temetik ...

As utcán tolongás, nyüzsgés; mindenki várja az öröm tömeges megnyilatkozását, mindenki testvérként érzi, hogy történeti korunknak ez legnagyobb napja eddig, mindenki megérti, hogy egy ország szíve a miénk, melynek elfoglalása után a testet nem nehéz megélni ...

... A Károly-örút sarkán egy fekete-kendős, szegény, öreg asszony emelgeti szebkendőjét sűrűn a szemébe. Kérdegetik, hogy mi baja.

— Sir az én lelkem, de örül a szívem — feleli — a fiam elesett és ma — győztünk, — és itt gyengéden elmosolyodik.

„Sir az én lelkem, de örül a szívem.“
Hány magyar anya érzését tolmácsolta ez az édes anya?

... A rikkancs sem az egyhangon tülkölő rikkancs ma, hanem lelkes magyar fiu, öreg vagy béna, aki elfelejti minden nyomorát egy percére-órára ...

A Döbrentei-téren egy öreg, kikopott színész, lerongyolódott ruhájú, mely a régi színész élet divatos maradványa — szalad ide-oda hóna alatt egy csomó újsággal. Amerik és szánják sokan. Most is felkapaszkodik a villamosra. Alig tud már állni a lábán, ugy kifáradt. És vázonsapkáját nem emeli a földre, nem könyörög, nem hajlong, mikor újságját kínálja:

— Belgrád nincs többé, — csak Nándorfehérvár! Történelem szemében fiatalos tűz lobban, mikor ezt büszkén kimondja.

Nyomortól elfasult szíve még egyszer örült — és még egyszer — színésznek érezte magát ...

... Benyitok egy kereskedésbe. A kereskedő a felesége, a segéddel — újságot olvas. A kereskedő hangosan, hogy a vevők hallják:

— Frank Liborius ...

— Éljen — üti rá az üzlet.

És megvan a hatása. A kereskedő a mai nap öröme 100%-ot enged az áru árából.

... A Krisztina-téren még mindig zúg — bűg a harang. Egy kis tömeg leveit kalappal énekli a különböző szövetséges nemzetek himnuszait. A szomszéd utcából néha belenarsan az énekbe egy más kedves ária:

— Vesszen Szerbia — vesszen a muszka! — ritmikusan skandálva.

... A lámpák lassan kigyulnak ...

Pest tölé ködfátyol borul ... alkonyodik ...
És vajjon míg itt a lelkesedés moraja zúg végig a városon — valahol keleten rózsaszín derengés nem hirdeti-e már egy boldog, tiszta, erkölcsös ujjor napjának ébredését! ...

Este van. Gyönyörű este. A város fényben úszik: minden ablak tele gyertyával. Különösen szép a Dunapart valamelyik hidról nevezve. Az Országház, Ritz, Bristol van a legpazarabbul kivilágítva. Olyan az egész kép, mintha üvegházak tömkelege között lennénk. Lobogókat tűznek ki mindenfelé. Pest forrong — megkeszödnek a tüntetések. A tömeghatás magával sodorja az embereket ezreit. Leirhatatlan a lelkesedés, öröm. Énekek, himnuszok szállnak a levegőben. És az óriási tömeg szónokokat hív. (Nemzeti kaszinó, Országos kaszinó stb.)

Bármerre megyek, mindenütt kivilágítás, tüntetés és ezer és ezer ujjongó ember, kik nagy emberek szónoklataitól lelkesítve kétszerezten átérzik a diadalmas nap jelentőségét és hosszan, percegig tartón éljenzik dicső királyunkat s dicső hadseregünket.

*

A győzelem elérkezett. A nemzet tapsol, ujjong és megtanul bizni a jövőben és hinni a magyarok Istenében. Egy ország szíve elvérzett: Belgrád nincs többé, csak Nándorfehérvár!

És egy félezred múlva nem-e a nemzet egy legnagyobb hőseinek, nagy Hunyadinknak szelleme járt Nándorfehérvárja feltámadtával köztünk ma! ...

Farkas Gábor.

Levelinkre hadisegély bélyeget ragasszunk.

A katonák karácsonyi ajándéka.

A hadvezetőség az ország lakosságának jólélt támogatása mellett a harcban levő katonáinkat karácsonyi ajándékokban fogja részesíteni. Hogy miből fog állani ez az ajándék, azt a következő sorokban közöljük:

December 14-ikén holnap, ötvenhét vagon-rakomány ajándék indul el Budapestről a harcterek felé, hogy a szeretet ünnepe megörvendeztesse a katonákat és lágy meleg hangulatot lopjon a szívekbe, amelyeket keményre edzett a harc. *Négy-százegzer katona és tízezer tiszt* kapja ezt az ajándékot: ennyiről gondoskodik a maga részéről a honvédelmi minisztérium hadsegélyző hivatala, amelytől függetlenül a hasonló közös és osztrák intézmény, a monarchia más humanus szervezetei látják el a hadsereg többi részét.

Ez a gyöngéd gond, el sem tudja képzelni az ember, mekkora munka. Óriási tömegekkel, a beszerzésnek, csomagolásnak, szállításnak előre megtervezett stratégiájával készülődtek erre a napra, amelyhez igazán szükség lett volna arra, hogy a karácsonyi anyagokat is besorozzák segítőkül. Az anyagok azonban mentesítve vannak a katonai szolgálat alól, s így a hadsegélyző hivatal vezetőinek kell a kezüket angyal szárnyakkal is megpótolni, hogy ezt a rengeteg munkát lebonyolítsák. Mindenekelőtt megálapították, hogy mit adjanak a katonáknak. Kap mindegyik cukorkát, mézeskalácsot, negyed liter édes likőr, egy pipát s hozzá adhat, vagy még tizenhat cigarettát és a pipa helyett más ajándékot s egy karácsonyi képeslevelet, azzal a gondolattal, hogy azt a táborból hazaküldje annak, akit legjobban szeret. Minden második ember kap pipát s minden második cigarettát, hogy a pipázó vagy cigarettázó kedvtelés külön ki legyen elégtve. Aki cigarettát kap, annak a pipa helyett más apró ajándék jár: fésű, bajszkefe vagy zsebkés. Amíg Bécsből tengerészpipákat küdenek a katonáknak, a mi hadsegélyzőnk kupakos magyar pipát ad. Gondoltak arra is, hogy kobász-félet is juttatnak a katonáknak, de azt a hosszú időt, amíg a csomagolás tart s míg a szállítást lebonyolítják, a levegőtől elzárt huzamú nem állja ki. Így azután a kobászrol le kellett mondani.

A tisztok ajándékát is körülbelül így állítják össze, azzal a különbséggel, hogy finomabb dolgokat kapnak: egyiptomi cigarettát, két deci likőrkrémot, két deci tokaji asszut és mellé más apróságokat.

Az ajándékokat nem csomagolták külön-külön, hanem kétszázötven ember számára megtöltötték egy-egy ládát és egy-egy hordót. Összesen lesz 1600 legénységi láda, 1600 legénységi hordó és 100—100 tiszt láda és hordó. Mindez összesen 57 vaggont tölt meg s csupán a legénységi ládák súlya 4800 métermázsa, míg a likőr mennyisége 1000 hektoliter. A cukorkák, amelyekből egy-egy katona 10 dekát kap, maguk is óriási tömeget jelentenek. Az összes súlyuk 40.000 kilogramm, vagyis négy vagon telnek meg velük.

As ajándék-tömeget megfelelő kocsipark várja december 14-ikén, s külön kísérő különítmény utazik el vele. A vasuti vagonokból való elszállításra 1850 kocsis szükséges. A rengeteg szállítmányt a hadtápparancsnokságok veszik át s továbbítják a maguk tökéletes szervezeteivel minden táborba, el egészen a legelső harcponalagig, úgy hogy karácsonyig minden katona megkapja a maga ajándékát. Gondoskodnak arról is, hogy a küldemények külsőjükkel is ünnepek legyenek. A ládákat és hordókat feldíszítik s mindenyikén rajta lesz a felírás: *A Magyar Kir. Honvédelmi Minisztérium Hadsegélyző Hivatala boldog ünnepeket kíván!*

A szent estének ezek az ajándékok meg fogják adni a hangulatát, s a messi meszkön, a szakadékok szélén, az árkok rejtekében, a havas fenyvesek alján a könyvelő katonaszemek előtt megjelenik a karácsonyi varázs, s odahallik a távoli falvak éjféli miséjének harangszava ...

*) Lapunk előző számához elkésve érkezett.

A világháború krónikája.

December 5.

Szerbiában Aranyelövától nyugatra rendkívül heves harcok kezdődtek — Pasic kormány lemond. Pasic elnöklété alatt új szerb kormány van alakulóban. — Kárpátokban és Dél-Lengyelországban a helyzet változatlan. Észak-Lengyelországban a csata tovább folyik. — Németek a francia-belga harctéren előre haladnak.

December 6.

Németek elfoglalják Lodzot. Az oroszok súlyos veszteségek után visszavonulóban vannak. — Nyugat-Galiciában előrenyomult orosz haderőket csapataink és a német csapatok délről megtámadták. A szövetségesek 2200 oroszot foglyul ejtettek. — Elzászban a franciák támadását a németek visszaverik. — Török csapatok megszállják Kedát, mely Batumtól 20 kilométernyire fekszik. Orosz csapatok Batumba vonulnak vissza.

December 7.

Oroszok a Kárpátok vidékéről mindent visszavonulóban vannak. Csapataink több helyen galíciai területre nyomulnak. Petrokovtól délnyugatra visszaszorított csapataink az oroszokat, akik az észak-lengyelországi seregek segítségére igyekeztek. Nyugat-Galiciában nagyobb harcok folynak. — Haderőink szerb harctéren a helyzetnek megfelelően újból csoportosulnak, mit Belgrád bevételéből következő hadműveletek tettek szükségessé.

December 8.

Oroszok Lodztól kelet és délkelet felé vonulnak vissza. A németek közvetlenül nyomában vannak a gyorsan visszavonuló ellenségnek. Az oroszok rendkívül nagy, véres veszteségeiken kívül eddig 5000 foglyot és 16 ágyút vesztek. — Petrokovnál innét visszaverik csapataink az előretörő ellenséget. Csapataink a harcokból eddig 5000 foglyot szakitának el. Szerb harctéren csapataink offenzívája Belgrádtól délre kedvezően halad előre. — Törökök támadása Kaukázusban az egész vonalon sikeresen halad előre.

December 9.

Orosz-Lengyelországban Lovicért heves harcok folynak. Az oroszok Lodztól délkeletre a Mlaga folyó keleti partján megerősített állásban helyezkednek el. Nyugat-Galiciában csapataink tovább támadnak. — Németek az argonnei erdőségekben különböző pontokon tért nyernek. Eközben nagyszámu foglyot ejtenek.

December 10.

Nyugat-Galiciában folyó nagy csata még mindig tart. Csapataink eddig 10.000-nél több oroszot fognak el. Németek folytatják támadásaikat Lovic körül. Egyik előrenyomult német hadosztály beveszi Przasnysz helységét. — Szerbiában Milovac alatt csapataink erős ellenséges haderőre találtak, kik elől csapataink új terepszakasban gyülekeznek. Belgrádtól délre offenzívánk nagy léptekkel halad előre. — Falkland szigeteknél cirkáló német hajórajt az egyik angol hajóraj meg-támadta. Harc a tuleróvel rendelkező angol flotta győzelmével végződik. 3 német hadihajó elsüllyedt s két szénállító gőzös pedig az ellenség kezébe jut.

Mikszáth-Almanach 1915-re.*

Ki keres most o'ly képet, amely csendéletet ábrázol? Ki kíváncsi o'ly szerelmi történetre, amelyben az idill arany felhője uszik? A háború dühörgése kikapcsolta érdeklődésünkkel, legalább egy időre, az effajta munkákat. A kirakatokban, ahol máskor is regények és novellák kötetek versengve ajánlták magukat a közönségnek, térképek függnek. S ami újdonságra rávilágít a könyvesbolt villanyfénye: jóformán kizárólag a népek fegyveres mérkőzésével függ össze.

* Mikszáth-Almanach az 1915. évre. Szerkeszti Herceg Ferenc Egyetemes Regénytár. XXXI évfolyam 1-2 kötet. Singer és Wolfner kiadása. Ára díszkötésben 2 korona.

Az írók és kiadók sok új terve, az ideai karácsonyra, bennmaradt az asztalfőikben. Egy könyv azonban kivétel. E könyv a „Mikszáth-Almanach”, amelynek szerkesztői örökségét Herceg Ferenc vette át s amelynek megjelenését nem gátolhatta az, hogy újságjainkban ma Höfer vezérőrnagy jelentéseit olvassuk legelőször.

Singer és Wolfner az idén is kiadta a Mikszáth-Almanachot, mert e könyv sokkal több, mint egy új kötet a karácsonyi könyvpiacon. Elmaradásával nemcsak az eddigi Almanach kötetek folytonossága csonkult volna meg, hanem a közönség asztaláról is hiányzott volna egy mindig várva-várt irodalmi csemegé. A Mikszáth-Almanach immár tradíció.

Elég kiejteni nevét s az olvasók népos tábora tudja, hogy jelenti a jó ízlést, a válogatott eszközökkel dolgozó magyar novellairódalom pompás csokrát. Ahová posta útján eljut a magyar betű, ott megtaláljuk a piros kérésű Mikszáth-Almanachot is. S ahol a bézbesítő leteszi e formás könyvet, ott a magyar mesélőkedv színe és illata tölti meg a levegőt. Mint mindig, az 1915-re szóló Almanachnak is féltő gonddal készült össze a tartalma. Vaskos teste belletristáink színe-javának elbeszéléseit fűzi egybe. A szerkesztő Herceg Ferenc két művészi írással szerepel az Almanachban. Egy drámai erejű „Óraker” c. elbeszéléssel s a nap-tári rész után következnek „Előszó”-va, amely — mint annak idején Mikszáth alatt — az ő mondanivalói révén is valósággal irodalmi esemény. Mellette a következő novellisták termékeiből kötött az új Almanach dúsz kévét: Balla Ignác, Bársony István, Bónyi Adorján, Erdősi Dezső, Farkas Pál, Herceg Ferenc, Krúdy Gyula, Lőrinczy György, Lovik Károly, Malonyay Dezső, Móricz Zsigmond, Pekár Gyula, Scossa Dezső, Szomaházy István, Somlay Károly, Szikra, Szmercsányi Béla.

A Mikszáth-Almanach Singer és Wolfner (Budapest, VI. Andrásy-ut 16) kiadásában jelenik meg. Ára 2 korona.

— Az almanachba Herceg Ferenc a következő pompás bevezetést írta:

ELŐSZÓ.

Hajdan a költő és a katona jó bajtársak voltak, mert kölcsönösen megtalálták egymás palackjában az italt, amelyre szomjaztak. A költő hősiességre, a katona birtévre szomjazott.

A háború volt a költő igazi nagy témája. A tüzes torgószél, amely kiragadta a nyárpolgárt az élet lapályáiból, őnmaga és mások fölé emelte, harcok lovagjává és énekek hősvé szentelte. A háború csodálatossá tette a valóságot és a költő a csatater fölött vonuló felhőkön gigantikus istenárnyékokat látott ágalni.

A mai háborúnak is vannak csodái és azok külfölként a régiéknél. A modern háború istenei azonban nem a vezéri átrak, hanem a lövőárkok lakói, nem az egyént, hanem a tömeget avatják hőssé. A gép szerepe a háborúban demokratizálta a vitézséget. Százezer ember egy megvető gesztussal el tudja magában csújtani az önfentartási ösztönt, százezer élni és élvezni vágyó szerelmes és éhes ifjú ember, — ez olyan csend, amelyben Homér és Vergil nem tudott volna hinni.

A közkatona áldozatkészsége nagyobb az eposz hősnél, mert hiszen a hős égi és földi kincsekért, hatalomért, dicsőségért, szerelemért küzd, a katona pedig egy gondolatért hal meg. Haza, király: egy gondolat; köteleesség, fejelelem is az.

A halálba induló katona artikulálatlan hurrákiáltása a legmélyebb szó, amit emberi száj kimondhat. Mélyebb a költő és a tudós szavánál. A katona, aki a szuronyok elé dobja ifjú életének verőfényes gazdagágát, a legnagyobb áldozta embertársainak. Érték meg az antimilitaristák: a katonát nem azért tiszteljük, mert embert ölni képes, hanem azért, mert meghalni képes.

Fájdalmas kegyelmevel néztek mostanában utcáinkon a gyűlött, szűke katonárnyékokat. A hődszerű ruhájukhoz idegen föld iszapja tapad. A tekintetük merev és üres, mintha a pupillájukat kitágította volna

véres borsalmak látása. Ami élet, tü, erő, ifjuság volt bennük, az mind belefolyt a nagy kohóba, a háború tüzösen bűnbőlő kohójába, ahol most egy új világot öntenek formába.

Miféle jutalmat adhat ezeknek a hősöknek a nemzet? Semmifélet, mert amit adni akartok nekik, azt előbb tőlük kell elvennetek, hiszen ők maguk a nemzet.

És mit adhat nekik az irodalom? Halhatatlanságot? A tömeg ép olyan halhatatlan, akár a tenger vagy a hegylánc.

Az irodalom, legyenűt ösinték, egyelőre tehetetlenül áll szemben az új háborúval. Ma nincs irodalom, valamint élet sincsen. Ma csak háború van. A nemzetek rettenetes erő kifejtése megremegetteti lábunk alatt a földet és vérszintűre festi fejünk felett az eget. Ki tudná ezt most versebe szedni? Nem költő, csak egy műkedvelő császárvolt, aki a lantját pengette, midőn Róma lángban állott.

Az irodalom várja a holnapot. A dicsőség reggeli fényében égő holnapot, amely egy új és új magyar nemzetet fog beugározni. Mert bármilyen hosszú és bármilyen sötét lesz is az éjszaka: egyszer reánk fog virradni és a virradat dicsőséges lesz. A magyar nemzet megifjodva, megerősödve, győztesen fog kilépni a homályból. Már győzött abban a pillanatban, midőn ledobta királyi testéről a közömbösség, a kételkedés, a pártoskodás és az idegen-mádás koldus rongyait.

Ha eljön a holnap: egy új ifjuság pirja fog égni a nemzet arcán. Lesznek munkásaink és lesznek költőink; dolgozni és énekelni fognak. És a költők között lesznek azok is, akik méltók arra, hogy babért és virágot nyújtsanak a nagy háború szürke hőseinek. Akkor majd a szűke hősök hajlott dereka dölöcgen ki fog megint egyenesedni és a szemükben, amely most üres és szomorú, egy új élet visszfénye fog ragyogni. Majd holnap!

A szerkesztő.

Jön a karácsony. Küldjük a kis Jézust ajándékaival értünk küzdő katonáinkhoz!

Különfelek.

— A maximális árak Léván. A m. kir. minisztériumnak 1914. évi november hó 28.-án kiadott rendelete alapján Barsvármegye főispánja elnöklété alatt alakult bizottság a gabona- és lisztárakat Léva város területére a következőkben állapította meg: I. Gabonák 100 kg.-ként koronákban: buza 39 K., rozs 29 K., árpa 22 K. 50 f., tengeri 22 K. — II. Lisztárak 100 kg.-ként koronákban: tészta 65 K. 32 f., főzöliszt 61 K. 42 f., kenyérliszt 45 K. 79 f., simára őrölt liszt 47 K. 58 f., árpaliszt őrlési 35 K. 50 f., rozsliszt 39 K. 23 f., tengeriliszt 31 K. 90 f. — A hatóságilag megszabott gabona- és lisztárak Barsvármegye hivatalos lapjának folyó évi 53. számában december hó 7.-én közzétették és ez uton a vármegye egész területén kihirdették. Ezel az árak folyó évi december hó 10.-től kötelezővé váltak és azoknak áthágása az idézett kormányrendelet 8. §-ában megállapított kihágással minősül és mindenki, aki folyó hó 10. napja után busát, rossot, árpát, tengerit és az ezekből előállított lisztet Léva város területén a megállapított áránál drágábban árusít, kihágást követ el és 15 napig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedhető pénzbírással büntetettik. A kicsinyben való részlet-eladásnál (kilogrammonkénti kimérés) az eladó csak olyan árakat számíthat, amelyek a megállapított gabona- vagy lisztáraknál nem aránytalanul magasabbak. A maximális árak, csekély különbözettel, az egész vármegye területén olyanok, mint Léván. Nagyobb eltérés csupán az árpánál van, melynek árai az aranyosmaróti járásban 25 K., az oszlányi és

garamszentkereszti járásban és Kőrömczban 24 K., Ujbányán 29 K. A tengerinél és árak az egész vármegyében 22—24 K. között állanak.

— **Közgyűlések.** Barsvármegye törvényhatósági bizottsága folyó hó 17.-én, délelőtt 10 órakor Aranyosmaróton, a vármegye székhelyében évnegyedek közgyűlést tart. — A Podluzsánka- és Szikincevölgyi Patakiszabályozó Társulat pedig e hó 16.-án, Léván, délelőtt 10 órakor a városház nagyeremében tartja meg közgyűlését.

— **Háborúról szóló előadások a Reviczky-Társaságban.** A Reviczky-Társaság a folyó évben a jelen hangulatra való tekintettel melőzi az irodalmi művészeti előadásokat, hanem azok helyett olyan estéket fog tartani január és február hónapok folyamán, melyeknek műsora a most folyó világháborúval lesz vonatkozásban. Előadások, felolvasások és költeményszavallások lesznek tehát a küzdő nemzetek múltjáról, politikájáról, műveltségéről, melyeknek céljuk a hazafias és a sikerben bizó hangulat táplálása és emelése. Közönségünk bizonyára örömmel fogadja a Reviczky-Társaság ezen vállalkozását. Előadásokat tartanak: *Tomcsányi János* kir. tanfelügyelő (a longyelekről), *Karajfi Mihály* (a németekről), *Köveskúti Jenő* (az oroszokról és szerbekről), *Rassosky Kálmán* (a franciákról), *Fekete József* (a törökökről). Az előadók száma később szaporodni fog.

— **Esküdtbírószági elnök.** A pozsonyi ítélőtábla elnöke az aranyosmaróti törvényezék esküdtbírószágának elnökévé az 1915. évre v. a. j. *Fuhrmann Andor* törvényeszéki elnököt, helyettesévé pedig *Króner Géza* törvényeszéki bírót jelölte ki.

— **Felhívás.** A legsodálatosabb csoda — mondja *Herczeg Ferenc* — a magyar nép mostani érzése és nyíltsága. Az egész nemzet megmozdult és megmozdult a magyar társadalom is, hogy enyhítsen sokat szenvedő és nélkülözött katonáink sorsán. Így alakult meg a lévai nők körében egy szerény kis Segítő Bizottság, melynek a célja a lévai kórházban távozó katonákat meleg ruhával, étellel és utiköltséggel ellátni. A hölgyek szolgálatába lépett derék cserkészcsapatunk is, kik minden hétfőn háziról-házra járva a városat, a 10 filléres gyűjtést végrehajtik. Az első hét eredménye a legszebb reményekkel biztat. Most azzal a kérelemmel fordul a bizottság a közönséghez, hogy mindazok, kik kötött vagy varrott melegítőket: térd- és érmelegítőket, kaskötőt, zászpákát, kápát készítenek vagy készíteni szándékoznak, ne küldjék adományait Budapestre mindaddig, míg Léváról minden katonának teljesen felszerelve el nem távozt, hanem adják azokat a bizottság raktárába (Szentháromság-tér 3. földszint), ahol azokat átveszi és nyugtázza *Rudnyánszky Olga*. Ugyanott eldoga a bizottság mindennemű természetbeni adományokat is: dohány, cigaretta, szivar, cukor, cukorkák, rum, teásütemény, konyorsv stb., hogy e szeretet ajándékait karácsonykor és a katonák távozásakor kioszthassa.

— **Közigazgatási bejárás.** A Garamvölgyi cukorkár részvénytársaság kérelmére a kereskedelemügyi miniszter a léva-garamberezsezi helyi érdekű vasút Garamkovácsi állomása közeléből kiinduló keskeny-nyomtávú gőzüzemű iparvasút tervezési snaryvonatának közigazgatási bejárást dr. *Gyulay Aladár* miniszteri segédtitkár vezetés alatt elrendelvé, az eljárás megkezdésének idejéül folyó hó 16. napjának délelőtt 9 óráját, összejöveteli helyül pedig *Garamkovácsnak* községhezát tűzte ki.

— **Katonai barakk-kórház Léván.** A katonai kincstár a sebesült katonák számára az ugynevezett Ujmajorra szemben, a katonai gyakorlóterén, a város felé, ötven ember befogadására, körülbelül 200 ezer korona költséggel sürgősen barakk-kórházat épített, amelynek már 1915. év január — elején készen kell lennie. A barakkba — mint értesülünk — a villanyvilágítást is bevezetik. A telek használatáért a katonai kincstár hasonbért fog fizetni a városnak.

— **Időközi választás.** A vármegyénk területén megüresedett törvényhatósági bizottsági tagsági helyeket f. hó 9-én töltötték be. Garamszőlősen dr. *Vlček Ferenc* ügyvédet, Nagysallóban *Fabián Gyulát* és Zöldi Dezsőt, Vámosladányban pedig *Kiss Gyula* ref. lelkészt választották meg.

— **A katonaköteles papok összeírása.** A honvédelmi miniszter által kibocsátott rendelet értelmében összeírják azokat a papokat és papjelölteket, akik még nem hadkötelesek vagy eddig kivonták magukat a hadi szolgálat alól.

— **A munkásbiztosító a hadbavonulatokért.** Az Országos Betegsegélyző és Balesetbiztosító Pénztár köriratot intézett az ország munkásbiztosító pénztárainhoz, hogy a saját hatáskörükben indítsanak mozgalmat a katonák téli felruházása érdekében, mert a katonáknak meleg ruhával való ellátása sok olyan betegségnek venné elejét, melyek később a pénztárakra tetemes gyógyítási terheket rónának. Az Országos Pénztár osztrák példa nyomán a segítségnek azt a módját ajánlja, hogy a tagok után, a járulékokkal együtt, munkaadók és alkalmazottak által közösen viselendő külön tíz fillér heti önkéntes járulékat fizetessék s az így begyűjtött, külön számlán kezelendő összegből a pénztár fokozatosan téli ruhamegújítást vásároljon, amelyeket azután az Országos Hadsegélyző Hivatalhoz küldjön el.

— **Nagy idők tanuja.** *Koczmann Márton* negyvennyolcas honvéd 89 éves korában végegyörgyülésben elhunyt. A megboldogult volt Léván az utolsó honvéd a szabadságharcból; többi bajtársai már mind elköltöztek az élők sorából. Elhunytá alkalmával a városi székházra kitűzték az 1848-iki nemzetit lobogót, amelyet a kegyeletos gyász jeléül tekete fátyollal vontak be. A város közönségének igaz részvéte mellett hült tetemét az ág. h. ev. temetőben helyezték nyugalomra.

— **Felmentés a katonai szolgálat alól.** A termelés biztosítása céljából a kormány tudvalevően körlevélben tudatta a főispánokkal, hogy a mezőgazdasági termelés zavartalan folytatásához okvetlenül szükségos egyéneket különös tekintettel a kisebb gazdaságok érdekére, mentesíteni fogják a hadiszolgálat alól. Mint értesülünk, a megyék járásaiban a főszolgabírák, a községekben a jegyzők már össze is írják a felmentésre jelentkezőket. E munkálat során itt-ott panasz merült föl. Illetékes helyről arra figyelmeztetik az érdekelteket, hogy akin az összeírásnál sérelem esik, panaszával forduljon közvetlenül az illető vármegye főispánjához.

— **Kárpát-Kersék nóták.** Az Eszék-tükrös kávéházban című dal nagy sikere óta nagy népszerűsége tette szert a Kárpát-Kersék nóták, amelyeket a cigányok is hamar felkaptak. Dr. *Kárpát* egyike a ma élő dalszerzők legjobbainak, kinek dalai hangulatosak, szívhez szólóak, emellett melodikus zenéjük maradóan sikert biztosítanak számukra. Dr. *Kárpát* előszeretettel foglalkozik a punk szerkesztőjének dalával, többnyire ezekből veszi a megszécsendő szöveget, mert, mint maga mondja, legjobban talál saját hangulatához. *Klökner Ede*, az ismert budapesti József-körút 11 sz. szemékiadó most 20 Kárpát nótát adott ki zsebkönyv kiadásban, melyből nyolc dal szövegét *Kersék János* írta. A címszó kiállított kötet *Kárpát* legszebb nótáit tartalmazza: Ára 2 korona. Megrendelhető lapunk kiadóhivatalában is.

— **Gyászír.** Ujbányáról keptük a szomorú hírt, hogy ott *Volf István* állami iskolai tanító, a város képviselőtestületének tagja, f. hó 11.-én, rövid szenvedés után életének 56., boldog házasságának 27. évében meghalt. A kiváló szorgalmu tanítónak elhunytá az egész városban mély részvétet keltett.

— **A Hadsegélyző Hivatal köszönete.** A lévai kereskedők a múlt hónapban a hadbavonult harcosainknak téli ruhával való ellátására tudvalevőleg 1885 koronát

gyűjtöttek s az összeget az illetékes helyre küldötték. A Hadsegélyző Hivatal vezetője, *Kirchner* cs. és kir. altábornagy e hó 7.-én a lévai kereskedőkhez átiratot intézett, amelyben a jöleklő adományért hálás köszönetét fejezi ki.

— **Mikor kell bevonulni?** Ugy értesültünk, hogy a lefolyt népfelkeltési szemléken besorozott 24—36 éves hadköteleseknek jövő évi január hó 5.-én kell majd bevonulniok csapatosteikhez. Ajánlatos, hogy a bevonulandók meleg téli ruhával idejekorán és kellőleg lassák el magukat.

— **A tanítók és a háboru.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter az állami elemi népiskoláknál a tanév eleje óta megüresedett tanítói állásokra ez idő szerint az eddigi szokástól eltérően nem hirdet pályázatot a ezeket az állásokat — arra való tekintettel, hogy igen sok tanító, aki a megüresedett állásokra jutni óhajtana, most katonai szolgálatot teljesít s esetleg el van zárva annak lehetőségétől, hogy a pályázatban részt vegyen, — véglegesen csak a nyári pályázat során szándékozik betölteni.

— **Kevés a munkások.** Városunk munkás népének egyrésze, amely eddig szorgalmas munkával kereste meg kenyerét, a megváltozott helyzet folytán oly magas béreket követel, aminek megadása már igazán lehetetlenség. Sürűn jönnek továbbá panaszok, hogy noi munkásnöt egyáltalán nem igen lehet kapni, mert mint legtöbbször mondják, a hadbavonultak feleségei egyáltalán nem akarnak dolgozni. Hát bizony ez akkor, amikor mindenkinek kétszeresen kellene dolgozni, sajnálatos jelenség, amelynek végeredményében az lesz majd a következménye, hogy a hadsegélyt mérsékelni fogják s így kényserítik majd a kenyérlököt a munkára. A megyéből is állandó panaszok érkeznek, hogy a cselédek háboruban vannak a cselédasszonyok és gyermekek pedig napi 2—3 koronáért nem akarnak még a legkönnyebb munkára sem menni, dacára annak, hogy a földtulajdonos az évi komenciók berüket teljesen kifizeti. Népnünk javát mindenkor a szívünkön viseljük s hogy a dologtalanságtól megóvjuk, emeltük fel szavunkat, hogy az illtékes tényszerűk, a törvényes korlátokon belül keressenek módokat, melyekkel a visszaéléseket meggátolják s a nemzet erőforrásait ne engedjék parlogon heverni és eltékoznolni.

— **Tilos a halászat.** A Nyitra folyónak kolerabacilusokkal való megfertőzése miatt már előbb eltiltattak a viznek bármilyen célra való felhasználása s most legújabbán Nyitravármegye főispán-kormánybiztosa szigoruan eltiltja a Nyitra folyóban való halászatot és az esetleg ezen folyóból származó halaknak árusítását is.

— **A hadkórházak élelmezése.** A honvédelmi miniszter feltűnően érdekes körrendeletet intézett a honvédparancsnokságokhoz és a törvényhatóságok első tisztviselőihez. Arról szól ez a rendelet, hogy a kórházakban, melyekben a sebesült katonákat ápolják, egyes lelketlen haszonleső szállítók megrövidítik a maguk haszna kedvéért a katonák táplálékát. A miniszter szigoru eljárásra hívja fel ezek ellen a hatóságokat. A rendelet egyébként így hangzik: „Az ország területén felállított kórházak élelmezése ellen több oldalról és ismételtelen érkeznek hozsám panaszok. E panaszok eredetének és okának kutatásánál a legtöbb esetben azt a tapasztalatot szereztem, hogy az élelmezést kizsálgáltató szállítók az ellenőrzés rövid ideig tartó süneteit is az ételek tartalmas és jés voltát biztosító kelélekek (tojás, zsír, stb.) elvonására igyekeznek felfizálni. Panaszos fősallalások vannak az irányban is, hogy az ápoló és kezelő személyzet az étel kiszálgáltatásánál a sebesülteteket és betegeteket megrövidíti. Csak állandó és lelkiismeretes ellenőrzés képes az ily bajok megszüntetését biztosítani. Avonkivül ott, ahol katonai ápoló és kiszálgáló személyzet van, adandó esetben szigoru bírói eljárást kell alkalmazni. A parancsnokság ez értelemben intézkedjék. Hazai Samu báró, honvédelmi miniszter.”

— **A sebesültek levelei portómentesek.** A sebesült katonák levelezéséről a következő hivatalos rendeletet tették közzé: A beteg és sebesült katonák levelei szesz grammig és levelezőlapjai az operációs területekről a kórházakba való szállításukig a következő feltételek mellett portómenteséget nyernek. A levelet vagy levelezőlapot a betegszállítmány vagy sebesült-vonat vezetőjének kell kézbesíteni, aki az állandó betegállomásokon feladja azokat. Ezek az állomások az átadott leveleket bélyegzőkkel és katonai ápolási ügy jelszével látják el, s azután a legközelebbi postánál feladják. Azok a levelek és levelezőlapok, amelyek nem a fenti feltételek szerint adtak fel, — portókötelesek.

— **Panaszok a kétkoronás papírpénz ellen.** A jegybank a háború kitörése óta nagyobb mennyiségű kétkoronás papírpénzt bocsátott forgalomba; a közönség az új pénzt már meg is szokta. Azonban általános a panasz, hogy ezeket a papírpénzeket olyan rossz papírra nyomtatták, hogy a használatban rövid idő alatt elkopnak és elrongyolódnak. A jegybank ugyanis a felhalmozódott munkálatok folytán ezeket a bankjegyeket — hir szerint — egy magánnyomdában készítette el, amely talán nem is rendelkezett megfelelő papírral. A német és az olasz papírgyökök sokkal izléseesebbek és tartósabbak, mint a mieink és semmi ok sincs arra, hogy a háború miatt pénzeink külső formájában azok mögött maradjanak. Nagyon valószínű, hogy a jegybank a közel jövőben sok papírpénzt fog házilag előállítani, hogy a panaszoknak vége szakadjon.

— **Fogorvos Léván.** Dr. Kalinovsky, a nálunk is előnyösen ismert budapesti specialista fogorvos — mint értesülünk — e hó 6-án, a Központi Lang szállodában megkezdte működését.

— **Áthelyezett vásár.** A kereskedelemügyi miniszter legutóbb kiadott rendeletével megengedte, hogy *Körmöcbányán* a minden év december 13-át követő hét péntekjére és szombatjára eső országos kirakó- és állatvásárt (állatvásár csak az első, kirakóvásár mind a két napon) ezental állandóan minden év december 13-át magában foglaló hét péntekjén és szombatján tartásák meg.

— **1915.** Tizenhét nap múlva befejeződik ez a súlyos nagy esztendő, amely a világtörténelem lapjaira is felkerült. Az új esztendőben rövid lenne a farsang; a naptár szerint február 16-án lesz utolsó napja, — de ezuttal egyáltalán nem fognak az emberek farsangolni. Husvét április 4-ikére esik, pünkösd május 23-án, karácsony szombaton lesz, kettős ünnep ezeken kívül csak október 31. és november 1. (Vasárnap és hétfő.)

— **Marharakodó állomások.** A földművelésügyi miniszter a léva-nagysúrányi helyi érdekű vasútvonalon, Nagykalná, Barsbesse-Barcska és Ohaj-Hull állomásokat engedélyezvén, — Nagykalná állomáshoz *Tury Nagy János* lévai járási m. kir. állatorvost, Barsbesse-Barcska és Ohaj-Hull állomásokhoz pedig *Fischer Miksa* a verebelyi járási m. kir. állatorvost állandó szakértőül rendelte ki.

— **Nélkülözhető nyersanyagok bejelentése.** A háborús viszonyok tartama alatt igen nagy fontossággal bír, hogy mindazon nyersanyagok, melyek hadiszükségleti cikkek előállítására alkalmasak a hadvezetőség tudomására jutassanak. Sok helyütt a lakosság például kis mennyiségű gypsjú, nyersbőr, prám, vaszon, stb. készletekkel rendelkezik, melyek községenként összegyűjtve, egyrészt jól felhasználhatók lennének, másrészt a lakosság is keresetre tehetne szert. De az üzemek kívül helyezett gyárak is fognak rendelkezni oly anyagokkal, amelyek a jezett célra használhatók lennének. Amennyiben ily készletek akár a falusi lakosoknál, akár a gyáraknál találhatók lennének, az illetők jól tennék, ha ezeket a beszerzésbányái kereskedelmi és iparkamaránál bejelentnék, amely ezeket időről-időre a hadvezetőség tudomására hozná.

— **Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület szőlőműtrágyázási kísérletei.** Szőlőtermelési viszonyaink az utóbbi években állandóan romlanak, mert szőlőink őserője kipadrt, s a hiányos gyenge trágyázás következtében a szőlők kimerültek. Ez a körülmény vezette az OMGE-t arra, hogy szőlőműtrágyázási kísérleteket végeztesen az ország különböző pontjain, bebizonyítandó, hogy műtrágyázással meg lehet kétszerezni a szőlők termésállagait. Igaz ugyan, hogy a folyó évben fagy, jégkár és peronospora annyi kárt tett, hogy a legtöbb kísérlet eredménytelen maradt, mert az illető szőlő egyáltalán nem adott termést, ahol azonban szüretelni lehetett, ott mindenütt jelentékeny terméstermésbőleket mutatkoztak, s az elért tiszta haszon legkevesebb 116 K. volt k. holdanként a műtrágya árának levonása után, s 400—500 K.-ig emelkedett az. A szőlők trágyázására k. holdanként 300—400 kilogramm káliumszuperfoszfátot kell alkalmazni, tavasszal pedig most ősszel vagy a tél folyamán 100—120 kg. chilisalétromot vagy kénsavas ammóniakot A trágyázási munkát keresztülvétel-nél fontos dolog, hogy a műtrágya mennél közelebb jusson a gyökerekhez, tehát vagy a lemélyített furkózókba kell elhelyezni ha a sorok 100 cm.-nél közelebb vannak egymáshoz, vagy ha a sorok köze nagyobb, a tőkék körül egy ásonyom mélységnyire.

— **Kell-e hadmentességi adót fizetni?** A most alkalmasnak talált népfelkeltő valamennyien fizettek hadmentességi adót. Az eddig befizetett adót természetesen nem kapják vissza a besorozottak és az, aki hátralebék van, az hadmentességi adóját ez év végéig fizesse be. Január hó elsejétől kezdve, vagyis az állományt a vétel napjától a hadmentességi adó fizetése alól a besorozottak fel lesznek mentve és az előírt adók törlése hivatalból fog megtörténni.

— **A dohányzás a kolera orvos-sága.** Azt írja egyik fővárosi könyvomas, hogy több híres orvostanár, a kolera elleni küzdelem legkiválóbb harcosai, azt állítják, hogy a kolera bacillusok legbiztosabb megelőzője a dohányfüst, amely ugyanis minden, a szájban levő bacillust öt perc alatt megöl s így a kolera bacillusait is elpusztítja, mielőtt a szervezetbe jutnának. Ezért a mostani háborúban is óriási fontossága van annak, hogy a katona rendszeren megkapja a maga dohányporcióját.

Közönség köréből.

K e r e l e m.

A mostani idöket teljes mérvben a háború uralja és minden igyekezetünket arra kell fordítani, hogy első sorban a háborúval szoros összefüggésben álló intézmények, testületek, első sorban pedig vitéz katonáink nyerjenek istápolást. Ez a tudat vezette az árvaházat fenntartó négyeletet is azon elhatározásában, hogy bár nagyon is reá tért volna, a szokásos őszi gyűjtéstől elállott, hogy annál több jusson a közönség adományaiból a katonaságnak.

Most azonban, hogy közeleg *Karácsony* ünnepe, melynek esteje kiválóan és első sorban a gyermekeké, a négyelet választmánya nevében azon kérelemmel fordulok a könyörületet szívekhez, ne vonják meg támogatásukat szegény árváinktól sem, kiknek pótolhatatlan lelki fájdalmat okozna, ha nélkülözniök kellene a karácsonyi estéknek eddig élvezett örömeit.

Nem akartunk az idén, a fennemlített oknál fogva házról-házra járni, hanem ez úton kérjük szeretettel azokat, akiknek van érzékük a szegény árvák karácsonyi öröme iránt, kegyeskedjenek e célra szánt csekélyke adományaikat az árvák karácsonyfájára akár hozzá, akár közvetlenül a Stefánia-árvaházhoz küldeni.

A jó szíveknek előre is háts köszönetet mond a négyelet választmánya nevében

Özv. Tooth Zsigmondné,
gondnok.

József kir. herceg Szanatórium Egyesület.

Nyilvános köszönet.

A tüdőbeteg gondozó intézet kiségitő kórházába utjabban következő szeretetadományok érkeztek az elbocsájtandó harcosok részére:

Özv. *Boleman* Józsefné 4 pár érmelegítő és készpénz. *Deutsch* Mihályné 1 meleg ing, 1 meleg alsó nadrág, 1 haskötő, 1 pár meleg harisnya, 1 pár flannel kapcza. *Fizely* Lenke készpénz. *Grotte* Fanni 2 pár érmelegítő. *Irgalmas nővérek* 3 hósapka, 2 pár érmelegítő. *M. F.* egy lábszárvédő. *Kempner* Simonné egy meleg alsó nadrág. *Király* Adél 1 pár meleg keztütyű, 1 haskötő. *Kovácsik* Samuné készpénz. *Dr. Szilárd* Samuné 2 haskötő. *Schück* Gyuláné 2 meleg ing. *Schönstein* Henrikné 1 meleg ing, 1 meleg alsó nadrág, 1 haskötő, 1 pár kapcza. *Schulz* Ignácné 7 párnahuzat, 21 ing, 2 trico ing, 6 labravaló, 2 doboz tégpés. *Tóth* Teréz 1 haskötő. *Weisz* Simonné 4 hósapka.

A lévai izraelita népiskolának *Bányai* Ferenczné úrnő vezetése alatt álló kézimunka iskola növendékei: 10 hósapkát, 13 pár érmelegítőt, 3 pár térdmelegítőt, 5 db. székendőt, melyeket kötöttek illetve adták: *Schrank* Matild, *Steinberger* Magda, *Weisz* Margit, *Reisz* Lina, *Reisz* Olga, *Neuer* Erzsébet, *Löwy* Lilli, *Preisich* Irén, *Ackermann* Frida, *Steiner* Róza, *Schulz* Erzsébet IV-ik — *Feldman* Irén, *Czakó* Mariska, *Pollák* Mariska, *Reitman* Ella, *Knapp* Adél, *Schulz* Klára III. osztály tanulók.

Dr. Frommer Ignácné
elnök.

Prémet a katonáknak!

Vitéz katonáinknak, főként az északon harcolóknak, az eddigin kívül csakhamar egy új ellenséggel — az északi hideggel — fog kelleni szembeszállaniok; e küzdelem szintoly erős lesz, mint az élő ellenséggel való harc, de ebben az itthonmaradottak is résztvehetnek, segíthetnek, ezért az áldozatkészség már is annyi jelét tanusító magyar társadalomhoz fordulunk. A hadsereg jól el van látva, de mivel az éltető melegtől sohasem lehet elég, ezennel felkérjük a közönséget, hogy ha nélkülözhető új vagy ócska prémes holmija van, azt katonáink számára küldje be a **Hadsegélyző hivatalhoz Budapest, IV. Váci-utca 38.**

E küldeményeket a posta teljesen díjmentesen szállítja.

Bundát, karmantyút, bekecsét, sipkát, keztütyűt stb. A hadsegélyző hivatal mindent szívesen fogad és a szükséghez képest felhasznál, átdolgoztat.

Ez a jó szívektől jövő jó meleg ajándék lesz vitézeinknek a legkedvesebb.

Az országos hadsegélyző bizottság ruházati albizottsága nevében:

Pekár Gyula.

Lévai piaciárak.

Hovatvessző : Dr. Horváth Gyula rendőrkapitány.

Buza m. másszánként 39 kor. — fillértől
40 kor. — fill. Kétszeres 30 kor. — fill. 32
kor. — fill. Rossz 34 kor. — fill. 34 kor.
40 fill. Arpa 26 kor. — fill. 27 kor. — fill.
Zab 22 kor. — fill. 24 kor. — fill. Kukorica
20 kor. — fill. 22 kor. — fill. —
Lencse 60 kor. — fill. 60 kor. 40 fill. —
Bab 60 kor. — fill. 62 kor. — fill. —
Köles — kor — fill. — kor. — fill.

Az anyakönyvi hivatal bejegyzése

1914. évi dec. hó 6-tól 1914. évi dec. hó 13-ig

Születés.

A szülők neve	A gyermek neve	A gyermek neve
Baboczki János Keltés Mária	leány	Mária
Földi Lajos Kalocsay Anna	fiú	Ferenc Lajos
Sztribula József Vicenc E.	leány	Hona
Gáspár András Miklósi M.	fiú	László Miklós
Kabát István Baganyec M.	fiú	István
Sümegh János Gyatko E.	leány	Hona

Halalozás.

Az elhunyt neve	Kora	A halál oka
Szabó Anna	4 éves	Vörheny
ösv. Kocmann Márton	89 éves	Végkimerülés
Hlavacsek László	15 hó	Torokgyík
Acamec József	27 éves	Tüdőgyulladás

Nyilttér.

ZÖLD TAKARMÁNY.

BORI községben Hontme-
gyében 100 métermázsza
gombos here (Stájer takar-
mány) métermázsája
.. 9 koronáért eladó.

Bővebbet

BORY LÁSZLÓNÁL Boriban.

Pigler

Ruhákat fest és tisztít

Léva

Gallérokat vasal

Szepessy-utca

Művelt családoknál
legbecselesebb ajándék a **KÖNYV**

Karácsonyi ajándéku! :

Költemények,

Diszművek,

Emlékkönyvek,

Ifjusági iratok,

Imakönyvek,

Képeskönyvek,

Utleirások,

maradandó becses birnak.

Divatos névjegyek. — Divatos levélpapírok.

Nagy választékban kaphatók :

Nyitrai és Társa R. T.

könyvkereskedésében, LÉVÁN.

Legjobb bevásárlási forrás!

KERN TESTVÉREK

fűszer-, gyarmatáru- és vasnagykereskedése

Alapított 1881.

LÉVÁN.

Telefon szám 14.

Mindennemű fűszer- és csemegeárúk — Naponta friss
felvágottak és **prágai sonka**. — Elismert legjobb
minőségű **kávék**. — Legfinomabb **teák** és **rumok**.

Teasütemény, csemegebor, likör, cognac, pezsgő, déligyü-
möcs, dessert cukorka.

Magyar gyártmányu folytonegő kályhák, fa- és széntartók, kályhaellenzők
(paravánok), takaréktűzhelyek, szesz-, szén- villamos vasalók, szesz és
villamos gyorsforralók, kávé és teafőzők, húsvágógépek konyhamérlegek,
valamint **Varrógépek** stb. állandó nagy raktára.

Gyári raktárt tartunk

tiszta aluminium és valódi nikkell tözödedényekből
modern háztartási s konyhafelszerelési cikkeköl.

Esti KORCSOLYÁZÁS

kivilágítás mellett.

Számos látogatást kér **MÉSZÁROS LAJOS** a jégpálya bérlője. ..

== Kölcsonkönyvtár ==
 NYITRAI és TÁRSA R. T.
 könyvkereskedésében **LÉVAN.**
 Előfzetés bármely nap kezdhető.

Szíves tudomására adom az igen tisztelt vevőközönségnek hogy üzletemben az előnyösen ismert

Occasio eladás
 mint minden évben ez idén is iolyó évi **december hó 1-én** vette kezdetét.

Eladásra kerülnek: fekete és színes selyemszövetek 3-féle árban, különféle ruhaszövetek, batistok és ruhavásznak. —

Blumenthál Jónás
 uri és női divatüzlet **Léván.**

Császárfürdő. Budapest. Nyári és téli gyógyhely a magyar irtalmascnd tulajdona. Elsőrangú Kénes hévízü gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők, iszaphorogatók, uszodák, külön hőgyek és urak részere. Török-, kő- és márványfürdők. A fürdők kitünő eredménnyel használtak főleg csuzos bántalmaknál és idegbajok ellen ivó-kúra és légzőszervek hurutos eseteiben a testi pangásoknál 200 kénye mes lakószoba. Szolid kezelés, jutányos árak: Gyógy és zenedij nincs. Prospektust ingyen és bérmentve küd. **Az igazgatóság.**

HARCZTÉRI TÉRKÉPEK
 kaphatók:

NYITRAI és TÁRSA r. t.
 könyvkereskedésében
 == **LÉVAN.** ==

Koksz és szén

szükségletét kérem nálam rendelni.

Szalón szén m/m 3-80 koksz
 4-80 fillér házhoz szállítva

SPITZ ARMIN
 szállító

Honvéd-utca 8. (saját ház.)

GROTTE VILMOS

divatáruházának

karácsonyi vásárja

december 6-án vette kezdetét.

Ma **moziba**
megyünk!

Az APOLLO mozgószínház
 — műsora érdekes. —

KÖNYVEK *izléses és tartós bekötését elvállalja*
Nyitrai és Társa r. t., Léván.

KNAPP DÁVID

mezőgazdasági és varrógépek nagy raktára

Telefon szám: 33.

Léván.

Telefon szám: 33.

Piactéren, nagy kiterjedésű gépraktárom céljára épült házamban nagy választéku állandó géпкиállitás van berendezve.

Hazai gyártmányu gépek:

Ganz-féle motorok minden nagyságban, Hofherr és Schrantz gőzcseplő lészletek, eredeti Melichár-féle vetőgépek, Bächer-féle ekék és talajművelő eszközök, valamint minden ezekba vágó gépek és géprészek. Világhírű **RAPID** lánczoskutak.

Legjobb minőségű takarmánykamrák elkészítése és felállítása jutányos árakban.